

B.Ed. Semester - 2 (CBCS) Examination
March/April – 2024 (Old Course)

PHILOSOPHICAL AND SOCIOLOGICAL FOUNDATION OF EDUCATION (CORE)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧ નીચેના પ્રત્યેક પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો.

(૧૦)

1. કેળવણી એ કેવી પ્રક્રિયા છે?
2. કેળવણીની કોઈ પણ એક વ્યાખ્યા લખો.
3. આદર્શવાદી વિચારધારાને શિક્ષણમાં મોખરે કોણ લાવ્યું?
4. પ્રકૃતિવાદીઓના મતે શિક્ષણના કેન્દ્રમાં કોણ છે?
5. ગાંધીજીએ શિક્ષણ જગતને કયા શિક્ષણની ભેટ આપી છે?
6. સ્વામી વિવેકાનંદ ના મતે સ્ત્રી શિક્ષણના કેન્દ્રમાં કોનું પ્રાધાન્ય હોવું જોઈએ.
7. લોકશાહીનો અર્થ આપો.
8. મફત અને ફરજિયાત પ્રાથમિક શિક્ષણની જોગવાઈ કઈ કલમમાં કરવામાં આવી છે?
9. સ્ત્રી શિક્ષણને લગતી કઈ કલમ છે?
10. અનૌપચારિક રીતે મૂલ્ય શિક્ષણ આપવા માટેની કઈ પ્રવૃત્તિઓ છે?

પ્રશ્ન-૨ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ ૧૦ પ્રશ્નોના જવાબ લખો. (૧૨ માંથી ૧૦)

(૨૦)

1. સ્ત્રી કેળવણીનું મહત્વ લખો.
2. કેળવણીનો વ્યાપક અર્થ સમજાવો.
3. શૈક્ષણિક તત્વજ્ઞાનની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.
4. સંસ્કૃતિ અને સભ્યતાની વ્યાખ્યા લખો.
5. સાહિત્ય ક્ષેત્રે ભારતનો સાંસ્કૃતિક વારસો જણાવો.
6. આદર્શવાદની એક વ્યાખ્યા લખો.
7. પ્રકૃતિવાદી શિક્ષણના હેતુઓ લખો.
8. રવીન્દ્રનાથ ટાગોરે સૂચવેલી અધ્યયન પદ્ધતિ લખો.
9. લોકશાહીના વ્યક્તિગત ધ્યાયો જણાવો.
10. લોકશાહીના વહીવટી આધાર સ્તંભો જણાવો.
11. મૂલ્ય શિક્ષણનો અર્થ અને પ્રકારો જણાવો.
12. રાષ્ટ્રીય એક્યનો અર્થ લખો.

પ્રશ્ન-૩ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ ૦૬ પ્રશ્નોના જવાબ લખો. (૭ માંથી ૬)

(૨૪)

1. કેળવણીનું અનૌપચારિક સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો.
2. ભારતીય સંસ્કૃતિના સંદર્ભમાં શિક્ષણની પ્રવૃત્તિઓ લખો.
3. વાસ્તવવાદ શિક્ષણના હેતુઓ સવિસ્તાર લખો.
4. વિવેકાનંદે સૂચવેલા કેળવણીના ધ્યેયો લખો.
5. ભારતના બંધારણનું આમુખ જણાવો.
6. બિનસાંપ્રદાયિકતાનો અર્થ અને જરૂરિયાત જણાવો.
7. ગાંધીજીએ સૂચવેલા કેળવણીના ધ્યેયો જણાવો.

પ્રશ્ન-૪ નીચેના પ્રશ્નમાંથી કોઈપણ ૦૨ પ્રશ્નના વિસ્તૃત જવાબ લખો. (૩ માંથી ૨)

(૧૬)

1. તત્વજ્ઞાનનો અર્થ આપી, તત્વજ્ઞાન અને શૈક્ષણિક તત્વજ્ઞાન વચ્ચેનો સંબંધ સ્પષ્ટ કરો.
2. આંતરરાષ્ટ્રીય સમજનો અર્થ અને જરૂરિયાત જણાવો.
3. માનવ અધિકારનો અર્થ સ્વરૂપ અને મહત્વ લખો.

ENGLISH VERSION

Que-1 Answer each of the following questions briefly.

(10)

1. How is education a process?
2. Write any one definition of education.
3. Who brought idealistic ideology to the fore in education?
4. According to naturalists who is at the center of education?
5. What gift of education did Gandhiji give to the world of education?
6. According to Swami Vivekananda who should be the center of female education?
7. Give the meaning of democracy.
8. Which Article provides for free and compulsory primary education?
9. Which clause is related to female education?
10. What are the activities to impart value education informally?

Que-2 Write the answer to any 10 questions from the following questions. (10 out of 12)

(20)

1. Write the importance of female education.
2. Explain the broad meaning of education.
3. Explain the concept of educational philosophy.
4. Write the definition of culture and civilization.
5. State the cultural heritage of India in the field of literature.
6. Write a definition of idealism.
7. Write the objectives of naturalistic teaching.
8. Write the method of study suggested by Rabindranath Tagore.
9. State the individual goals of democracy.
10. State the administrative pillars of democracy.
11. State the meaning and types of value education.
12. Write the meaning of national unity.

Que-3 Write the answer to any 06 questions from the following questions. (6 out of 7)

(24)

1. Specify informal form of education.
2. Write learning activities with reference to Indian culture.
3. Write in detail the objectives of realism education.
4. Write down the aims of education suggested by Vivekananda.
5. State the preamble of the Constitution of India.
6. State the meaning and necessity of secularism.
7. Write down the aims of education suggested by Gandhiji.

Que-4 Write a detailed answer to any 02 of the following questions. (2 out of 3)

(16)

1. Define philosophy, explain the relationship between philosophy and educational philosophy.
2. State the meaning and necessity of international understanding.
3. Write the meaning and importance of human rights.
